

מעדני אשר

שאלות וחקירות בענייני פרשת השבוע | יו"ל ע"י מכון "מעדני אשר" - בית שמש

פרשת לך לך תשפ"א | גליון תתכ"ג (שנה י"ח)

האם תלמיד חכם אסור לו לצאת למלחמה אפילו מלחמת מצוה?

בפרשתן י"ד י"ד וירק את חניכיו ילידי ביתו.

איתא בגמ' נדרים ל"ב עמוד א' אמר רבי אבהו אמר רבי אלעזר מפני מה נענש אברהם אבינו ונשתעבדו בניו למצרים מאתים ועשר שנים, ומתרץ מפני שעשה אנגרייא בת"ח, שנאמר וירק את חניכיו ילידי ביתו, ופירש הר"ן "שהולכן למלחמה, כדכתיב וירק את חניכיו דהיינו בני אדם שחנך לתורה".

יש להקשות: כיון שהמלכים רדפו אחר אברהם להרגו, הרי שהיתה זו מלחמת מצוה, כדאיתא ברמב"ם פ"ה ממלכים ה"א שהצלת ישראל מיד צר היא מלחמת מצוה, והרי במלחמת מצוה אף חתן יוצא מחדרו למלחמה רמב"ם ס"ם פ"ו ה"ד א"כ אף תלמידי חכמים, וכן משמע להדיא במהרש"א סוטה י' ע"מ א' ד"ה מפני מה ומדוע נענש אברהם על שהוציא את הת"ח למלחמה, כך מקשה ביד אליהו סימן מ"א, וכן במהר"ל גבורות ה' פ"ט, וכן בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'.

איכא כמה תרוצים:

א. מפני שהיה מלחמת מצוה הותר לבטל תלמוד תורה, דלמלחמה הוצרכו אנשים צדיקים שאינם מתיראים מעבירות שבידם אלא שהקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, ומפני ששאל במה אדע, נענש כשעשה אנגרייא, כך תירץ ביד אליהו רגולר סימן מ"א כו ע"א.

ב. שמוזה שלקח אברהם אבינו ת"ח, זה מראה שהיה לו פחד מהמלחמה, והחטא היה שהיה חסר לו באמונה השלימה, כך כתב במהר"ל גבורות ה' פ"ט.

ג. ע"פ מה דאיתא בגמ' תענית כ"א ע"א "דכי הוה שדי אברהם במלחמת המלכים עפרא הוה סייפיה, גילי קשין הוה גירי, דכתיב יתן כעפר חרבו כקש נדף קשתו" הרי שלא היתה כאן מלחמה רגילה בדרך הטבע כלל, אלא רק בדרך נסית לגמרי, ובאופן כזה, לא היה צריך לקחת ת"ח לפום דרגתו, כך תירץ בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'.

ד. ע"פ מה דאיתא במדרש תנחומא מטות סימן ג' על הפסוק "אלף למטה אלף למטה" י"ב אלף חלוצי צבא וי"ב אלף לתפלה ותורה במדרש מובא שכשהיה דוד שולח למלחמה, היה מושיב כנגדן לתלמוד תורה, שבזכות התורה יצלו, ובגמ' מכות י' ע"מ א' איתא "עומדות היו רגלינו בשעריך ירושלים, מי גרם לרגלינו שיעמדו במלחמה, שערי ירושלים שהיו עוסקים בתורה", וממילא ניתן לומר שהיתה התביעה מדוע הוציא את כל חניכיו למלחמה ולא חילקן, חצי למלחמה וחצי לעסוק בתורה, כך תירץ בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'.

ה. אברהם אבינו היה כבד מאוד במקנה בכסף ובזהב, וממילא יתכן שהתביעה עליו היתה מדוע לא שכר שכירי חרב חלף תלמידי החכמים ואז היו יכולים לשבת ולעסוק בתורה, כך תירץ בחשוקי חמד נדרים ל"ב ע"מ א'.

האם מותר לאחר ברית אחר חצות כדי שהמוהל יהא אדם גדול?

בפרשתן י"ז כ"ז בעצם היום הזה נמול אברהם ונו'.

מכאן יליפין בפרקי דרבי אליעזר פרק כ"ט שאברהם מל את עצמו בחצי היום, ודרשינן מלשון בעצם, בעצמו של יום, ר"ל שהיה מל את עצמו בחצי היום.

ובאחרונים נתקשו מדוע לא מל מיד בבוקר, הרי זריזין מקדימין למצוות, ותרצו בכמה אופנים מה היה לו ענין מיוחד לאחר את הברית, עיין באריכות בספר מעדני אשר פרשת לך לך שנת תשע"ב.

יש לחקור האם מותר לאחר ברית אחר חצות כדי שאדם גדול יהיה המוהל או שזא מעלת זריזין מקדימין למצוות עדיפה, מאשר מעלת המוהל יהיה אדם גדול.

הנה בספר מכתב סופר ח"ב סימן כ"ז, סימן כ"ח נשאל מבעל התורת אמת, האם מותר להמתין לממול את בנו עד לאחר חצות היום, כדי שהמוהל יהיה צדיק.

והשיב: שלכאורה אין לעשות כן, כיון שיש לפנינו מוהלים מומחים זריזים, ומוכנים ועומדים בבוקר השכם לעשות גוף המצוה כתקונה, למה יאחר המצוה כדי לעשותה על ידי אדם גדול, כיון שגוף המצוה נעשית מן המובחר גם על ידי איש המוני. ואדרבה הערלה מאוסה וכל מה שמקדים למעוטי תיפלה שפיר דמי.

ומביא ראיה: ממה שהוצרך רשב"י לדרוש טעמא דקרא נדה ל"א ע"ב שהיה קשה לו מה הטעם שלא צוה ה' לטוב לנו להסיר את הערלה המאוסה מיד בצאתו מרחם אמו, ותירץ שלא יהיו אביו ואמו עצבים, ודי במה שאיחרה התורה עד יום השמיני, אבל ביום השמיני עצמו, מנ"ל לאחר המצוה.

ואף שבמה שאדם גדול ימול, יש בזה משום זה אלי ואנוהו, דבר זה צריך ראיה שיהיה מותר לאחר המצוה עבור זה, ואבי מורי מאור הגולה החת"ס היה מל בעצמו את רוב התינוקות שנולדו בקהילתו מאטערסדארף, והיו כולם משכימים יותר משאר הימים כדי להקדים המצוה, ונראה שזה מהטעם כדי להקדים להסיר את הערלה המאוסה.

וכותב המכתב סופר, דמכל מקום אפשר ללמוד זכות על אלו שמאחרים את המילה כדי שאדם גדול יהא מוהל: מהא דמבואר במדרש רבה נשא פרשה י"א סימן ג' מי מל את ישראל במצרים בערב פסח, רבי ברכיה תני לה בשם רבי שמעון בן יוחאי משה מוהל, ואהרן פורע, ויהושע משקה, ויש אומרים יהושע מוהל, ואהרן פורע, ומשה משקה, והרי בלי ספק היו נמצאים שם מוהלים מומחים, שהרי שבת לוי מלו במצרים, מכל מקום לא עשו אלא משה ואהרן הגדולים שבישראל, אף על פי שעל ידי זה נשתהו הרבה בערלה המאוסה כמה שעות, כדי שימולו אותן אנשים גדולים, כדי שיכוון לבו לשמים להסיר ערלת הלב עם ערלת הבשר, ובענין האם מותר לעשות ברית מילה מאוחר כדי שיהיה מנין בברית או כשיש מנין ורצים לאחור שיהא יותר משום ברב עם הדרת מלך עיין בספר מעדני אשר פרשת וירא שנת תשס"ו, ובענין מדוע אין עושים ברית קודם התפילה משום זריזין מקדימים למצוות, עיין במעדני אשר פרשת לך שנת תשע"ב.

גליון זה נודב לעילוי נשמת
הרב אליהו בן אבא הלוי ז"ל
קופנהגן דנמרק
נלב"ע ט"ו חשוון תש"ע
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה מאוסטרליה

גליון זה נודב לעילוי נשמת זקני
שעמד לימין צדיק כ"ק מרן הדברי יציב זצ"ל בכל מפעלותיו במסירות נפלאה
בונה ומקים קרית צאנז נתניה - ירושלים
הרב החסיד שמואל רפאל רייך ז"ל
נלב"ע ט"ז חשוון ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י בניו
מו"ח הגאון רבי בן ציון רייך שליט"א
דודי שר החסד הרב אפריים רייך שליט"א

מדוע בשמונה עשרה מזכירים אלוהי יעקב

הרי שינו את השם לישראל ושם יעקב טפל?

יש להקשות: על נוסח תפלת שמונה עשרה בברכת אבות שתקנו אנשי כנסת הגדולה אלוקי אברהם וכו' ואלקי יעקב, למה אין אנו אומרים ואלהי ישראל, שהרי אמר לו הקדוש ברוך הוא ליעקב, לא יקרא שמך עוד יעקב כי אם ישראל יהיה שמך ואמרו בגמ' ברכות י"ג ע"מ א' לא שיעקר יעקב ממקומו, אלא ישראל עיקר ויעקב טפל, ואם כן למה תיקנו להזכיר שם הטפל ולא שם העיקר, כך מקשה בשו"ת יהודה יעלה אורח חיים סימן י', וכן בערוך השלחן אור"ח סימן ק"ג, וכן בשו"ת יין הטוב סימן ל"ד.

איכא כמה תירוצים:

א. לפי שתקנו גם כן לומר חסדי אבות, ופירש אבודרהם שנאמר וזכרתי את בריתי יעקב וכו' וכתב וזכרתי לך חסד נעורייך וכו' ובשו"ת הרשב"א סימן תכ"ג כתב עוד טעם מה שאנו מזכירין האבות, לפי שאנו מכוונים להזכיר זכותם בתחילה וכו' וזהו שאנו מזכירין בזה במקום שהוא בתפלה באמרו וזכרתי חסדי אבות וכו' ע"ש א"כ בהאי קרא וזכרתי את בריתי יעקב וכו' והארץ אזכור יעקב כתיב לכן ע"כ לומר תחילה ג"כ ואלקי יעקב וכו' וזכרתי חסדי אבות וכו' ככתוב וזכרתי את בריתי יעקב, יעקב כתיב בקרא, הכי תיקנו כדכתיב כנ"ל, כך תירץ בשו"ת יהודה יעלה אור"ח סימן י'.

ב. נראה לי עוד פשוט טפי טעם שהתקינו להזכיר האבות בתחלת התפלה מלבד הטעם דבגמרא מגילה י"ז ילפינן ליה מקראי, עוד זאת למ"ד בגמ' ברכות דף כ"ו תפלות האבות תקנום וכו' יעקב תיקן תפלת ערבית שנאמר ויפגע במקום וילן שם אין פגיעה אלא תפלה וכו' ולכן מזכירין אנחנו את שלשת האבות בכל התפלות תחלה ואז בשעה שתיקן יעקב התפלת ערבית בברחו מפני עשו אחיו קודם שנשא אשה עדיין יעקב לבד היה שמו קודם שהעמיד תולדות ישראל לכן תקנו לומר ואלקי יעקב שם אבינו המתקן התפלה וכן גם אח"כ שכבר הוליד תולדות ישראל ר"פ וישלח בלשון תפלתו שיצילהו ד' מיד עשו אחיו התחיל תפלתו ויאמר יעקב אלקי אבי אברהם ואלקי אבי יצחק ד' האומר אלי שוב לארצך וכו' והרי אז כשאמר לו ד' שוב לארצך וכו' בפרשת ויצא וגם אח"כ בשעה שהתפלל כן אז עדיין לא נקרא היה בשם ישראל ולכן גם אנשי כנה"ג כך תקנו לנו להזכירם בתחלת התפלה בנוסח זה בשם יעקב היותם מתקני התפלות וגם יעקב אבינו עצמו אמר כן תחלת תפלתו ואלקי יעקב, ויובן עוד יותר לפי מה שכתבו דורשי רשומות, דזה דתפלת אבות תקנום רמוז כן בשם דהיינו **אות שני משם אברהם הוא ב' בראשי תיבות **"בקר"** הוא תקן תפלת שחרית שנאמר וישכם אברהם בבקר ויעמוד אין עמידה אלא תפלה וכו' **אות שני משם יצחק** הוא צ' ראשי תיבות **"צהרים"** הוא תקן תפלת מנחה שנאמר ויהי לפנות ערב היינו מיד אחר חצות היום שהחמה נוטה למערב ויצא יצחק לשוח אין שיחה אלא תפילה **אות שני משם יעקב** הוא ע' ראשי תיבות **"ערב"** הוא תיקן תפלת ערבית שנאמר ויפגע במקום וילן שם אין פגיעה אלא תפילה, לכן ע"כ תקנו לומר ואלקי יעקב, כך תירץ בשו"ת יהודה יעלה אור"ח סימן י'.**

ג. ע"פ מה דאיתא דשמות האבות אברהם יצחק יעקב היא בכלל מספר י"ג אותיות כמנין אח"ד וכן שמות האמהות שרה רבקה רחל לאה הם בכלל מספר י"ג אותיות כמנין אח"ד עולים בכלל כמספר שם הויה ב"ה עולה בגימ' כ"ו אבל אם יעקב קרוי ישראל הם ה' אותיות ובכלל היה עולה י"ד אותיות, כך תירץ בשו"ת יהודה יעלה אור"ח סימן י', וכן בערוך השולחן אורח חיים סימן ק"ג.

ובערוך השלחן אור"ח סימן ק"ג מוסיף על זה דבר נפלא דזה כוונת הפסוק **"לולי ה' שהיה לנו יאמר נא ישראל.**

ובשו"ת מהרי"א כותב דלפי כל הני טעמים לשבח אתי שפיר מה שהקשה בשו"ת הרשב"א סימן תכ"ג דלמה לא תקנו לומר בתפלה אלקי השמים ואלקי הארץ.

מדוע בברכת אבות בשמונה עשרה זכה אברהם שחותמים בו ולא בשאר אבות? בפרשתן י"ב א' ויאמר יהוה אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך ואעשך לגוי גדול ואברכך ואגדלה שמך והיה ברכה.

איתא בגמ' פסחים ק"ז עמוד ב' אמר רבי שמעון בן לקיש **"ואעשך לגוי גדול"** זהו שאומרים אלהי אברהם, **"ואברכך"** זהו שאומרים אלהי יצחק, **"ואגדלה שמך"** זהו שאומרים אלהי יעקב, יכול יהו חותמין בכולן תלמוד לומר **"והיה ברכה"** כך חותמין, ואין חותמין בכולן.

ובאחרונים כתבו דלא היה היא אמינא שיחתמו בכולם, שהרי איתא בגמ' ברכות מ"ט ע"מ א' שאין חותמין בשנים אלא רצה לומר באחד מהם, ולאו דווקא באברהם, כך כתב בקרבן נתנאל פסחים פרק ערבי פסחים אות ז', וכעין זה בגור אריה בפרשתן.

ובבאר מים חיים בפרשתן העיר: איך יכול להיות שהקב"ה הבטיח לאברהם שיאמר כן בתפלה הרי נוסח התפלה ודאי דרבנן הוא ולא מן התורה, עיי"ש מה שתירץ.

יש להקשות: מדוע בברכת אבות בשמונה עשרה חותמים דווקא באברהם ולא בשאר אבות, כך מקשה בקרבן נתנאל מסכת פסחים פרק י' סימן ל"א אות ז', וכן מקשה בגור אריה בפרשתן, וכן בערבי נחל בפרשתן.

איכא כמה תירוצים:

- א. משום דחתימת ברכה צריך להיות מעין פתיחה,** ובאברהם אבינו צריך להתחיל את הברכה כמו שכתבו תוס' ורבינו יונה ברכות מ' ע"מ ב' דהא ברכה שאין בו מלכות לאו ברכה וכל ברכות שמונה עשרה אין פותחין בברוך שהמה סמוכות לברכה ראשונה. ותירצו דכיון דאברהם הודיע מלכותו בעולם כשאומר אלהי אברהם הוי כמו דאמר מלך העולם. א"כ צריך להתחיל באלהי אברהם כדי שתהיה ברכה, נמצא חותם ג"כ באברהם, כך כתב בקרבן נתנאל מסכת פסחים פרק י' סימן ל"א אות ז'.
- ב. מפני שהבן בכח האב ואין האב בכח הבן,** ולכן בחתימת אברהם יש חתימה יצחק ויעקב. ואלו דברים הם אמת למבינים, והוא דבר נעלם, כך תירץ בגור אריה בפרשתן.
- ג. מברכין מגן אברהם לפי שהוא היה הראשון שהתחיל להתקרב לה' מתוך עובדי עבודת כוכבים ופסילים,** והיה צריך סיוע ברוחניות וגשמיות, אף דפירש רש"י בפרשת נח ו' ט' דאברהם אבינו לא היה צריך סעד, מ"מ היינו אח"כ, אבל מתחלה מסתברא שודאי הקדוש ברוך הוא עזרו הרבה, לכן מברכין אנו על זה להשם יתברך, אבל יצחק ויעקב שכבר הומשך עליהם רוח טהרה וקדושה, לכן כך חותמין, כך תירץ בערבי נחל בפרשתן.
- ד. משום שאברהם בעצמו חקר והשיג מציאות ה',** משא"כ יצחק ויעקב שהיה להם סיוע מאמונת אביהם, כך כתב בספר קרבן תודה.
- ה. אברהם אבינו העמיד עמוד גמילות חסד,** יצחק עמוד העבודה על ידי העקידה, ויעקב איש תם יושב אהלים העמיד עמוד התורה, ולזה קאמר "יכול יהו חותמין בכולן היינו בגלות האחרונה, שמא לא יזכו להגאל ולחתום הגלות אלא אם יהיו להם כולן, תורה עבודה וגמילות חסדים תלמו דלומר והיה ברכה, כך חותמין, אף אם לא יאה להם ישוב הדעת לתורה ולתפילה, מחמת גודל הצרות, אף על פי כן תהיה חתימת וגמר הגלות בזכות החסד לבד, כך כתב בספר ויגד יעקב פאפא.

מדוע אומרים ג' פעמים אלהי אברהם אלהי יצחק ואלוהי יעקב

ולא בפעם אחת אלהי אברהם יצחק ויעקב?

יש להקשות: מדוע אומרים ג' פעמים אלהי אברהם אלהי יצחק ואלוהי יעקב ולא בפעם אחת אלהי אברהם יצחק ויעקב.

יש שמתרץ: דמצינו בדברי הימים כ"ח ט' שאמר לו דוד לשלמה בנו, **"ואתה שלמה בני דע את אלהי אביך ועבדהו"** והיינו דצריך להגיע לידיעת ה' גם מצד השכל והחקירה, ולא רק מצד מנהג אבותיו, ומצינו שאברהם אבינו היה חוקר ראשון שחקר והכיר את הבורא, ואם היינו אומרים אלהי אברהם יצחק ויעקב, היינו יכולים לומר שיצחק ויעקב סמכו על אמונת אבות בלבד, לכן אנו אומרים אלהי אצל כל אחד, להודיע שכל אחד מצד עצמו עמד על החקירה ומצא שאין אחד אלא אלהינו. והוא חיזוק אמונתנו, כך כתב בשו"ת פנים מאירות חלק א' סימן ל"ט.

וכן כתב בבעל שם טוב פרשת ויצא דלכך אנו אומרים אלהי אברהם ואלהי יצחק ואלהי יעקב ואין אנו אומרים אלהי אברהם יצחק ויעקב להורות שאל יסמוך האדם על חקירת ועבודת אביו, וכן יצחק ויעקב לא סמכו עצמם על חקירת ועבודת אברהם אבינו, רק חקרו בעצמם אחדות הבורא ועבודתו, לכן אנו אומרים אלהי בכל אחד ואחד.

האם צריך לחזור לראש התפילה?

בפרשתן י"ז ה' ולא יקרא עוד את שמך אברם והיה שמך אברהם כי אב המון גוים נתתיך.

איתא בגמ' ברכות י"ג ע"א כל הקורא לאברהם אברם עובר בלאו וילפינן מקרא הנ"ל ומובא להלכה במגן אברהם אור"ח סימן קנ"ו.

יש לחקור מי שטעה בתפילה ואמר מגן אברם במקום מגן אברהם האם צריך לחזור לראש התפילה או דילמא אינו צריך לחזור לראש התפילה.

כתב הרב בית עובד בדינים השייכים לתפילת י"ח אות פ"ד וז"ל ידקדק באמירת אלקי אברהם, וכן בסיום הברכה מגן אברהם להדגיש היטב בה' דאברהם שלא היא נראה כאומר אלקי אברם או מגן אברם, דכל הקורא לאברהם אברם עובר בלאו ועשה כדאיתא בגמ' ברכות י"ג ע"מ א' ואם אמר אלקי אברם או מגן אברם אני מסופק אם יצטרך לחזור לראש מפני כך.

ובספר עוד יוסף חי לבעל הבן איש חי פרשת יתרו חולק עליו: וז"ל ונראה פשוט דאין זה ספק, דפשיטא דאינו חוזר לראש בעבור דקורא לאברהם אברם, דאם הוא מתכוין לקראו אברם לכך עובר בלאו ועשה, אך כאן נבלע האות במבטא של פיו, אבל הוא מתכוין לקראו בשם אברהם וכך חושב בליבו.

ובספר מעדני אשר חלק ד' פרשת לך הארכת בשם הפוסקים האם פוסקים כן להלכה שהקורא לאברהם אברם עובר איסור, ולהרבה פוסקים לא קימ"ל הכא א"כ אין צריך לחזור, ושאלתי כמה מורי הוראות ונחלקו בדבר.

איך אמר הקב"ה לאברהם שישנה את שמו משום דשמו הנ"ל אינו מוליד

הרי הוליד את ישמעאל?

בפרשתן י"ז ה' הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אותי.

איתא במדרש רבה בפרשתן פרק מ"ד אמר ר' שמואל בר יצחק המזל דוחקני ואומר לי אברם אין אתה מוליד אמר לו הקדוש ברוך הוא כדברייך אברם אינו מוליד אברהם מוליד שרי לא ילדה שרה תלד.

יש להקשות: הרי מצינו שילד אברהם את ישמעאל קודם שנקרא שמו אברהם, א"כ איך אפשר להיות שלפי המזל של אברם אינו יכול להוליד, כך מקשה בוהר הקדוש בפרשתן, וכן במזרחי, וכן באור החיים הקדוש.

איכא כמה תרוצים:

א. הא דאינו יכול להוליד בשם אברם זה בן שהוא בן עלייה, אבל בן ירוד אפשר גם בשם של אברם, לכן בשעה שנקרא אברם הוליד בן ירוד כישמעאל, אבל כשנקרא אברהם הוליד את אברהם דהוא בן עלייה, כך תירץ בוהר הקדוש בפרשתן.

ב. אינו רוצה לומר אברם אינו מוליד כלל, שהרי הוליד את ישמעאל טרם נקרא שמו אברהם אלא הכי פירושא אברם אינו מוליד בן הראוי ליורשו, אברהם מוליד בן הראוי ליורשו, תדע שהרי גבי פסוק ג' "הן לי לא נתת זרע והנה בן ביתי יורש אותי" אמר רבי שמואל בר רב יצחק בראשית רבה מ"ד י' אמר לו אברהם להקב"ה המזל דוחקני ואומר לי אברם אין את מוליד, אמר לו הקב"ה כדברייך, אברם אינו מוליד אברהם מוליד", משמע שבראוי ליורשו קמיי, והיתה תשובתו יתברך אמת הראו לך כל זמן שהיה שמך אברם, אבל כשישתנה שמך בשם אברהם, תוליד בן הראוי ליורשך, והראיה הגמורה על זה, שאחר זה מיד נאמר לו פסוק י"ג "ידוע תדע כי גר יהיה זרעך" שפירושו זרעך הראוי ליורשך, שאלו היה דבורו זה על סתם זרעו, היה מחוייב מזה שיהיה גם ישמעאל ובניו בכלל הגזרה הזאת, כך תירץ במזרחי בפרשתן.

ג. נראה להיות שעיקר בנים של אברהם הם אשר תוליד לו שרה דכתיב כי ביצחק וגו' ואברהם אבינו ע"ה ידע זה ברוח הקודש כי ישמעאל אינו אלא בירורי פסולתו של יצחק וראה במזל כי עיקר זרעו לא יצא לעולם כי מן הסתם לא יגיד המזל אלא על איש עם בת זוגו, ולזה אמר אברם אינו מוליד כי לידת ישמעאל אינו לידה כאומרו כי ביצחק יקרא לך זרע, וזוהו יתיישב למה בתשובת ה' אליו הזכיר שרה כי היא עיקר לידת אברהם, כך תירץ האור החיים הקדוש.

מדור משיב כהלכה

מדור זה נודב ונערך ע"י ידידנו ר' מרדכי זסקינד הגר שליט"א מנהטן משיב כהלכה שינון וידיעת ההלכה - הלכות שבת כל השאלות הם משיע' ומשנה ברורה

על הפרשה

א] חידה. המקור לגר שנתגייר כקטן שנולד מהפרשה. ב] חידה. מה רמז בפרשה שהלכה כרב באיסורי וכשמואל בדינא. ג] צ"ע. מה הטעם שבקשירת נעליים קודם קושרים צד שמאל ואח"כ צד ימין. ד] חידה. מדוע דוקא בתפילת שחרית לובשים טלית ומניחים תפילין ולא במנחה. ה] חידה. אליעזר עבד אברהם מי היה אביו, ומאיכן הוא הגיע?

ידיעת הלכות שבת

ו] סחיטת לימון, חידוד. הגב' גרין והגב' באום סחטו בליל שבת, לימון לתוך סלט ירקות, לצורך סעודת יום השבת. בשני המקרים הלימון היה ראוי לאכילה והתערבב היטב בסלט הירקות. לגב' גרין היה מותר לעשות זאת ולגב' באום אסור, הכיצד? (אותו לימון, נסחטו ביד באותה צורה).

ז] - בורה, חידוד. בבית המדרש של קהילת "חסד לאברהם" עורכים בכל שבת קידושא רבה לכל המתפללים. באחת השבתות, שהייתה שבת אופרוף של אחד מבני הקהילה הוגשו לשולחנות בתחילת הקידוש צלחות הגדושות במינים שונים של עוגות איכותיות. ר' מנחם ור' מאיר נוהגים ללמוד ביחד לאחר הקידוש וחוזרים לביתם כשעתיים אחרי תחילת הקידוש. שניהם רצו לשמח את נשותיהם שלא השתתפו בקידוש וגם לקיים בזה מצוות חסד מן התורה ומצוות 'שמח את אשתו' לכן הם בחרו, כל אחד, עוגת שוקולד מיוחדת מהצלחות המרכזית הגדושה בעוגות מסוגים שונים, כדי להביא אותן לנשותיהם, כאשר ילכו לבתיהם אחרי סיום לימודם המשותף. לר' מנחם אסור לעשות זאת ולר' מאיר מותר, הכיצד?

ח] שאלה - הרהור בדברי תורה בזמן שהחזן אומר קדיש. סעודת ברית המילה של הבן שנולד לרב גורן אמורה להיות ביום ראשון. בשבת לפני תפילת מנחה עיין הרב גורן ברמב"ם בהלכות מילה מתוך כוונה לדלות מדברי הרמב"ם דברי תורה לדרשה שהוא מתכוון לשאת למחרת בסעודת הברית. עודו מעיין בדברי הרמב"ם התחיל שליח הציבור לומר קדיש. א. האם מותר לרב גורן להמשיך לעיין ברמב"ם, רק בקריאה ללא דיבור (תוך שהוא מקפיד לענות אמן על הקדיש)? ב. בהנחה שהרב גורן סגר את הרמב"ם עם תחילת הקדיש, האם מותר לו להרהר במהלך אמירת הקדיש בדברי התורה שקרא כמה דקות קודם לכן?

ט] שאלה - טלית שנפסלה. לר' הלל נפסלה הטלית, בשבת בבוקר בבית הכנסת, לאחר שאחת מציציותיה נתלשה ממנה. האם מותר לו לקפל את הטלית ולקחתה לביתו? (ר' הלל סומך על העירוב בעירו).

י] שאלה - עגלה שנפל ממנה גלגל. עגלת תינוק בעלת 3 גלגלים שנפל ממנה בשבת לגלגל אחד, כך שנשארו לה 2 גלגלים וראויה לשימוש בשעת הדחק - האם מותר לטלטלה?

כללי השתתפות

- 1. כל תשובה נכונה, אפילו לשאלה אחת תזכה את השולח להיכנס בהגרלה, יהיה הגרלה על שני פרסים ע"ס 500 ₪.
2. כל תשובה נכונה על כל שאלה, יהיה זכות נוספת להשתתף בהגרלה, כך שכל מי ישלח יותר תשובות לכל השאלות מגדיל את סיכויו בהגרלה.
3. כל חודש, בראש חודש תערך הגרלה בין כל השולחים, הזוכה ייבדקו תשובותיו, יתקבלו אך ורק תשובות מפורטות.
4. ניתן לשלוח כל שבוע את התשובות של אותו שבוע, או עד ראש חודש.
5. שימו לב חשוב מאוד: קבלת התשובות הינה אך ורק לפקס מערכת משיב כהלכה 0775558617 או במייל meir.s1000@gmail.com נא לציין בתחילת המכתב על כמה שאלות השיבו, וכמו"כ שם מלא, כולל/ ישיבה. ועיר וטלפון וכמו"כ נא לציין על איזה פרשה השיבו. [לברורים ופרטים נוספים בטלפון 0533154010 בשעות הערב בין 8:00-9:00 בלבד]. השולחים בכתב יד, בפקס, להקפיד על כתב ברור וקריא שיהיה ברור לאחר משלוח הפקס. כתב לא ברור לא יכנס להגרלה. -יש עדיפות לשלוח התשובות מוקדם במייל כי כך זה ייכנס בעזה"ל לספר שיצא לאור בעתיד בל"ג. -שאר עניני העלון לא שייכים לפקס או מייל או טלפון זה, אלא כמצויין במסגרת ע"ג העלון בעמ' ד'.

תשובות ניתן לשלוח עד ר"ח כסלו

שמות הזוכים לחודשים תמוז, אב, אלול, תשרי כל אחד ב-500 ₪

Table with 2 columns: Name and Address. Includes names like הרב אשר צייבעל שליט"א, הרב יהושע רייזמן שליט"א, הרב שמואל שלינגר שליט"א, הרב יוסף שטיסל שליט"א, הרב חבור דוד יוד שליט"א, הרב שלמה זלמן כהן שליט"א, הרב אברהם יהודה ויסברג שליט"א, הרב יצחק שטארספלד שליט"א.

